

Uuesalu küla osaleb aruka küla arenguprogrammis

Kaugelt Lõuna-Eestist tõgub mõte kuidagi Tallinna lähedastest piirkondadest kirjutas kasutama sõna külakogukond. Ent olgugi mastaabid suuremad, tänavad sirgemad, majad ehk suuremad ja elukvaliteet tunnustatud kui kaugemal pealinnast, on ka pealinnale lähedamal kogukondadel sarnased väljakutsed kui sada kilomeetrit siia või sinna poole.

Nende väljakutsetega edukaks toimetulemiseks osaleb piirkonna kodanikuühendusi, ettevõtjaid ja kohalike omavalitsusi ühendava katusorganisatsiooni Leaderi tegevusrühm Põhja-Harju Koostöökogu kahe aasta vältel arukate külade (Smart Villages) programmis. Programm on Euroopa Komisjoni algatus innovaatiliste lahenduste juurutamiseks külakogukondades, toetudes kogukonna väärtustele ja võimalustele. Eesmärk on kohaliku elu edendamine läbi kogukondade koostöö teiste küladega nii Eestis kui ka üle piiri.

Programmis on 24 piirkonda üle Eesti saanud võimaluse mentortoe abil oma küla tugevused ja nõrkused pulkadeks lahti harutada ning seejärel konstruktiivsel viisil jälle kokku klappida. Põhja-Harju piirkonnas on tulemuseks kolme küla - Uuesalu, Lubja ja Neeme - valminud arengukava, mille järgi oma samme lähiaastatel seada, et elukeskkonda veelgi paremaks muuta ja kogukondade tugevused parimas mõttes targalt ära kasutatud.

Uuesalu arukad lahendused

Aedlinnaaadses Uuesalu külas, kus 10 aasta jooksul on elanike arv ligi 100 elanikult 1050ni tõusnud, on üheks märksõnaks kasvamine. Seda nii küla mikro- kui makrosüsteemis ehk hoovide-õuede siseselt ja ka külanaterveni. Märkimisväärne fakt Uuesalu kohta on see, et tegemist on ühe noorima registreeritud külaga Eestis, mille sündimust kirjeldab Uuesalu Külaseltsi esindaja Eduard Erkki Laur lühidalt

Uuesalu elanikud Eesti 100. sünnipäeva lipuheiskamisel. FOTO: MARKO KOKS

ja konkreetset - ebareaalne. Kindlasti on soodustavateks teguriteks pealinnalähedus, aedlinnaaadne elukeskkond ja teiste noorte perede olemasolu. Arenguprogrammis seatud sihid ja valitud piloottegevus on elanikkonna demograafilise profiiliga kenasti kooskõlas. Teades, kes naaberhoovis batuudil pörkab või kõrvaltänavast hilisõhtule sörgile stardib, on tunne kahtlemata turvalisem, mistap on üheks sihiks uusasunike sulandumise soodustamine. Ja et noorsugu ei pane kasvamispausile, on arenguprogrammi raames ühehäälselt otsusega kõige esmasem siht turvalisema elukeskkonna loomine. Kohalik kelgumägi ja külaplats saavad autonoomsed valgusallikad, mis kirjade järgi täidavad funktsiooni ka külmal ja pimedal talveajal. Erkki avaldab lootust, et külmakindlust saab testida ehk juba saabuval talvel, aga vähem kartust põngerjate ja pimeduse pärast on sügisel juba kindlasti. Lisaks on järgmiseks suunaks toimiv ühistranspordiühendus.

Lõpetuseks veel korra arukate kü-

lade arenguprogrammi eesmärgist. Kui terminid Euroopa Komisjon, innovaatilised lahendused, juurutamine ja tegevusrühma koostööprojekt välja jätta, siis sisuliselt on arukas küla see, kes leiab üles oma kogukonna tugevused ja paneb need enda kasuks tööle. Digilahendused ei ole seejuures ilmtingimata kõige vajalikumad elemendid - ka kogukonna teenused, taastuvenergia, ringmajandus on märksõnad, mis arukat küla iseloomustavad ja Uuesalu, Neeme ja Lubja näivad olevat võtnud arenguprogrammist vastavalt oma vajadustele maksimumi. Arukate külade arenguprogrammi kohta saab rohkem infot: leaderliit.eu/arukad-kulad.

Põhja-Harju Koostöökogul on koostamisel uus arukate külade koostööprojekt 2022-2024, et haarata piirkonnast (Rae, Viimsi, Jõelähtme vallad) programmi veelgi enam külasid. Lisainfo: leaderph.eu.

Artikkel on valminud LEADERi koostööprojekti „Arukate külade arenguprogramm“ raames.

